

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 289-70-60, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____

На № 307-10/393 від 03.10.2019

**Народному депутату України
Герезі О. В.**

Про забезпечення прав
військовослужбовців на пенсійні
виплати і визначення відповідності
постанови Кабінету Міністрів
України від 14.08.2019 № 804 „Деякі
питання соціального захисту окремих
категорій громадян” правовим
висновкам органів судової влади

Шановний Олександр Володимировичу!

Міністерство соціальної політики разом із Міністерством юстиції та Пенсійним фондом України на виконання доручення Прем'єр-міністра України Гончарука О. В. від 21.10.2019 № 35020/1/1-19 розглянуло Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 04.10.2019, щодо забезпечення прав військовослужбовців на пенсійні виплати і визначення відповідності постанови Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 804 „Деякі питання соціального захисту окремих категорій громадян” (далі – Постанова № 804) правовим висновкам органів судової влади та повідомляє.

Відповідно до Конституції України Кабінет Міністрів України забезпечує, зокрема, внутрішню та зовнішню політику держави, виконання Конституції і законів України, актів Президента України, розробляє і здійснює загальнонаціональні (загальнодержавні) програми економічного, науково-технічного розвитку держави, розробляє проект Державного бюджету і забезпечує його виконання (після затвердження Державного бюджету України), забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України, проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики, а також політики у сфері соціального захисту населення.

Мінсоцполітики у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
19201/0/2-19/54 від 07.11.2019

14.11.2019 09:50

215464

Пенсійне забезпечення колишніх військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ проводиться відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб” від 09.04.1992 № 2262-ХІІ (далі – Закон № 2262).

Відповідно до статті 8 Закону № 2262 виплата пенсій, у тому числі додаткових пенсій, доплат, надбавок і підвищень до них, компенсаційних виплат, установлених законодавством, звільненим зі служби військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію за цим Законом, та членам їхніх сімей забезпечується за рахунок коштів Державного бюджету України.

Щорічно у законах України про державний бюджет України на відповідний рік виходячи з реальних фінансових ресурсів державного бюджету та з огляду на те, що більшість інших видатків бюджету є також соціально спрямованими та потребують пріоритетного врахування, передбачаються видатки на виплату військових пенсій, надання пільг, допомоги, компенсацій та інших гарантій окремим категоріям громадян.

Відповідно до частини четвертої статті 63 Закону № 2262 всі призначені за нормами цього Закону пенсії підлягають перерахунку у зв'язку з підвищенням розміру грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію, на умовах, у порядку та розмірах, передбачених Кабінетом Міністрів України. Таким чином, визначення умов, розміру та порядку проведення перерахунку пенсій, а також визначення розмірів грошового забезпечення військовослужбовців належить до компетенції Уряду.

Разом з тим потрібно зазначити, що згідно з Бюджетним кодексом України одним із принципів бюджетної системи України є збалансованість, відповідно до якого при визначенні повноважень на проведення витрат з бюджету потрібно керуватись обсягом надходжень до Державного бюджету України у відповідний бюджетний період.

Згідно з правовою позицією Конституційного Суду України, викладеною в Рішенні від 26.12.2011 у справі № 20-рп/2011, передбачені законами соціально-економічні права не є абсолютними. Механізм реалізації цих прав може бути змінений державою, зокрема, через неможливість їх фінансового забезпечення шляхом пропорційного перерозподілу коштів з метою збереження балансу інтересів усього суспільства. Такі заходи можуть бути обумовлені також необхідністю усунення реальних загроз економічній безпеці України чи їх запобігання, що згідно з частиною першою статті 17 Конституції України є найважливішою функцією держави.

Зміна механізму нарахування соціальних виплат і допомоги має відповідати критеріям пропорційності та справедливості і є конституційно допустимою до тих меж, за якими ставиться під сумнів власне сутність права на соціальний захист.

Аналогічною є позиція Європейського суду з прав людини, викладена в рішеннях 03.06.2014 у справі „Великода проти України”, від 09.10.1979 у справі „Ейрі проти Ірландії” та від 12.10.2004 у справі „Кйартан Асмундсон проти Ісландії”, у яких зазначено, що здійснення соціально-економічних прав людини значною мірою залежить від економічного становища держави, особливо фінансового, і такі положення поширюються також на питання допустимості зменшення соціальних виплат.

Також зазначаємо, що згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 26.12.2011 № 20-рп/2011 відповідно до положень законів України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, „Про соціальний захист дітей війни” та „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з

військової служби, та деяких інших осіб” установлення порядку та розмірів соціальних виплат належить до компетенції Кабінету Міністрів України.

Право Кабінету Міністрів України визначати порядок і розміри соціальних виплат виходячи з наявних фінансових ресурсів передбачено статтею 116 Конституції України, що є гарантією своєчасного та у повному обсязі отримання цих виплат громадянами України.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 103 „Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб” (далі – Постанова № 103) з 01.01.2018 проведено перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим особам у зв’язку з підвищенням грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб.

У результаті перерахунку з 544,6 тис. військових пенсіонерів підвищення розміру пенсії отримали 463,4 тис. осіб. У 2018 році середній розмір підвищення становив 1459,15 грн, на додаткові видатки було спрямовано близько 8,2 млрд гривень. Оскільки у 2018 році виплачувалася лише половина підвищення, у 2019-му середня місячна виплата за нормами Постанови № 103 зросла на 730 грн, у 2020 році має зрости ще на 730 грн. При цьому додаткові видатки становлять близько 12,3 млрд грн у 2019 році, у 2020 році становитимуть 16,4 млрд гривень.

На 01.01.2019 середній розмір військових пенсій за вислугу років становив 4 830 грн, що на 83 % вище від середнього розміру цивільних пенсій за віком (2 634 грн на 01.01.2019).

Частиною другою статті 14 і статтею 255 Кодексу адміністративного судочинства України визначено, що постанови та ухвали суду в адміністративних справах, що набрали законної сили, є обов’язковими до виконання на території України. Судові рішення виконуються сторонами в межах покладених зобов’язань.

Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 12.12.2018 у справі № 826/3858/18 (далі – Рішення суду) визнано протиправними та нечинними пункти 1, 2 Постанови № 103 та зміни до пункту 5 і додатка 2 до Порядку проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2008 № 45 (зі змінами), і зобов’язано Кабінет Міністрів України опублікувати резолютивну частину Рішення суду про визнання нормативно-правового акта протиправним і нечинним в окремій його частині у виданні, в якому було офіційно оприлюднено нормативно-правовий акт.

Рішення суду набрало законної сили 05.03.2019 та виконано Кабінетом Міністрів України в частині його опублікування.

Згідно з інформацією, розміщеною на веб-порталі „Судова влада України”, касаційну скаргу Кабінету Міністрів України на рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 12.12.2018 та постанову Шостого апеляційного адміністративного суду від 05.03.2019 у справі № 826/3858/18 було призначено до судового розгляду 12.11.2019.

З метою збереження рівня соціального захисту окремих категорій громадян прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 804, якою визначено, що виплата пенсій, призначених згідно із Законом № 2262 до 01.03.2018 (крім пенсій, призначених згідно із зазначеним Законом особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ (міліції) та поліцейським) і перерахованих із 01.01.2018 з урахуванням розміру окладу за посадою, військовим (спеціальним) званням, відсотковою

надбавки за вислугу років за відповідною або аналогічною посадою, яку особа займала на дату звільнення зі служби (на дату відрядження для роботи до органів державної влади, органів місцевого самоврядування або до сформованих ними органів, на підприємства, в установи, заклади вищої освіти), що визначені станом на 01.03.2018 відповідно до Постанови № 704, здійснюється у 2019 році в розмірі 75 % суми підвищення пенсії, визначеної станом на 01.03.2018.

Застосування спірного положення частини четвертої статті 63 Закону № 2262 („на умовах, у порядку та розмірах, передбачених Кабінетом Міністрів України”) не позбавляє права на пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб, не призводить до зменшення отримуваної пенсії та не виходить за межі функцій і повноважень Уряду, що визначені в Конституції України та Законі України „Про Кабінет Міністрів України”. Реалізацією зазначеної норми створюються умови для практичного забезпечення права осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб на отримання пенсії, проведення перерахунку, а також на отримання збільшеного розміру пенсії внаслідок перерахунку.

Водночас для розв’язання питань перерахунку пенсій на постійній основі для осіб, звільнених з військової служби, необхідно внести зміни до Закону № 2262 щодо умов, порядку та подальшого перерахунку пенсій. У зв’язку з цим наказом Мінсоцполітики від 17.05.2019 № 765 „Про утворення робочої групи з підготовки проекту Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб” створено робочу групу з питань підготовки та узгодження відповідного законопроекту.

З повагою

Міністр

Ю. Соколовська

